ASR-ı SAÂDET
(عصر سعادت)

Hz. Peygamber'in yaşadığı devir hakkında kullanılan bir terim.

Arapça **asr** (devir, zaman, çağ) ve **saâdet** (mutluluk, bahtiyarlık) kelimelerinden meydana gelen asr-ı saâdet terimi "mutluluk dönemi, insanların en bahtiyar oldukları çağ" mânasını taşımaktadır.

Muhtemelen Hz. Peygamber'in, "İnsanların en hayırlıları benim asrımda yaşayanlardır" meâlindeki hadîs-i şerifinden ilham alınarak kullanılan asr-ı saâdet tabiri, insanlık için hidayet kaynağı olan Kur'an-ı Kerîm'in nâzil olduğu, bütün insanlığa rahmet ve örnek olarak gönderilen Hz. Peygamber'in yaşadığı, ashabını terbiye edip yetiştirdiği, İslâmiyet'in tebliğ edildiği ve tam anlamıyla uygulandığı zaman dilimini ifade etmektedir. Müslümanların en ideal zaman olarak kabul ettikleri, özlem duydukları ve saygıyla andıkları bu eşsiz devri, bilhassa Türkler saygı ve hayranlıklarının bir ifadesi olmak üzere "asr-ı saâdet" diye adlandırmışlardır. Aynı mânada fazla yaygın olmamakla beraber "zamân-ı saâdet" ve "vakt-i saâdet" tabirleri de kullanılmaktadır. Ayrıca bazı müfessirler Cenâb-ı Hakk'ın Asr sûresindeki yemininin (ve'l-asr), çeşitli delâletleri yanında hak ile bâtılı birbirinden kesin olarak ayırması sebebiyle Asr-ı saâdet üzerine olduğunu da söylerler.

Genellikle sadece Hz. Peygamber dönemini belirlediği kabul edilen asr-ı saâdet terimi bazan Hulefâ-yi Râşidîn devri, hatta tâbiîn ve tebeü't-tâbiîn devirleri için de kullanılmaktadır. Bu tabirin özellikle Mevlânâ Şiblî'nin *Sîretü'n-nebî* adlı eserinin Ömer Rıza Doğrul tarafından *İslâm Tarihi Asr-ı Saâdet* adıyla Türkçe'ye çevrilip neşredilmesinden sonra daha fazla yaygınlık kazanmış olduğu söylenebilir.

BİBLİYOGRAFYA :

Kāmûs-ı Türkî, "Saâdet" md.; W. Redhouse, *A Turkish and English Lexicon*, "saadet" md.; *Türk Lugatı*, III, 510; Buhârî, "Şehâdât", 9, "Fezâʾilü aṣḥâbi'n-nebî", 1, "Riḳāḳ", 7, "Eymân", 10, 27; Mevlâna Şiblî — Süleyman Nedvî, *İslâm Tarihi Asr-ı Saâdet* (trc. Ömer Rıza), İstanbul 1346/1928, I, 1-24; Elmalılı, *Hak Dini*, VIII, 6067, 6075-6076; Hasan Basri Çantay, *Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, İstanbul 1400/1980, III, 1217.

 ABDÜLKERİM ÖZAYDIN

ASR-ı SAÂDET
(عصر سعادت)

Hz. Peygamber ve dönemi hakkında yazılan bazı eserlerin ortak adı.

"Asr-ı saâdet" adıyla bilinen eserlerin en meşhuru, Mevlânâ Şiblî (ö. 1914) ile Süleyman Nedvî'nin (ö. 1953) yazdığı ve Ömer Rıza Doğrul'un Türkçe'ye çevirdiği *Sîretü'n-nebî*'dir. Mevlânâ Şiblî beş cilt olarak planladığı bu eserin ancak iki cildini yazabilmiştir. Müellif 1906'da, Uhud Savaşı'na kadar meydana gelen olaylar hakkında bilgi toplamış, fakat daha sonra çeşitli sebeplerle eseri yazmaktan vazgeçmişti. Ancak halkın ısrarı üzerine çalışmalarına devam ederek kitabının I. cildini tamamladı. Eserin baskı masraflarını Bhopal Melikesi Sultan Cihan Begüm karşıladı ve I. cilt Mevlânâ Şiblî'nin kurduğu Dârülmusannifîn adlı müessese tarafından yayımlandı (A'zamgarh 1336/1918). Süleyman Nedvî iki yıl sonra bazı ilâveler yaparak II. cildi de neşretti (A'zamgarh 1338/1920). Süleyman Nedvî hocasının vasiyeti üzerine eseri tamamlayıcı mahiyette dört cilt daha yazdı ve bunları yine *Sîretü'n-nebî* adıyla yayımladı (A'zamgarh 1342-1357). Aslı Urduca olan bu eserin ilk üç cildini Zafer Hasan İngilizce'ye, Ömer Rıza Doğrul da bazı ilâvelerle İngilizce'den Türkçe'ye tercüme etti. Bu tercüme Âsâr-ı İlmiyye Kütüphanesi tarafından *İslâm Tarihi Asr-ı Saâdet* serisi içinde dört cilt olarak yayımlandı (İstanbul 1346-1347/1928). Eserin I. cildi daha sonra M. Tayyib Bahş Bedâûnî tarafından da *Sîrat-un-Nabî* adıyla iki cilt halinde İngilizce'ye çevrilmiştir (Lahore 1979).

Eserin I. cildinde Asr-ı saâdet'in önemi ve kaynakları, Arabistan ve Araplar, Hz. Muhammed'in soyu, doğumu, gençliği ve peygamber oluşu, ilk müslümanlar ve mâruz kaldıkları işkenceler, Kureyş'in İslâm'a düşmanlığı ve bunun sebepleri, Habeşistan'a hicret, Evs, Hazrec ve Medine'deki yahudi kabileleri, Akabe biatları, hicret, Hz. Peygamber'in Medine'deki ilk günleri, Mescid-i Nebevî'nin inşası, muhacirlerle ensar arasında kurulan kardeşlik bağı, ashâb-ı Suffe, cihada izin verilmesi, Hz. Peygamber'in savaşları, yahudiler ve müşriklerle yaptığı anlaşmalar, hükümdarları İslâm'a davet için gönderdiği mektuplar hakkında bilgi verilmekte ve Hz. Peygamber'in savaşlarının genel bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. II. ciltte ise uzun yıllardan beri karışıklıkların hüküm sürdüğü Arabistan'da İslâmiyet sayesinde tesis edilen huzur, sükûn ve emniyet, İslâmiyet'in tebliğinde takip edilen siyaset, Müslümanlığın Yemen, Necran, Bahreyn ve Uman'a yayılması, Medine'ye gönderilen heyetler, Hz. Peygamber'in kurduğu dinî ve idarî teşkilât, İslâmiyet'in inanç, ibadet ve muâmelâta dair esasları, Hz. Peygamber'in ölümü, şahsiyeti, aile hayatı ve çocuklarıyla ilgili hususlar ayrıntılı olarak incelenmektedir. Süleyman Nedvî'nin yazdığı III. cilt hacimli olduğu için Türkçe tercümesi iki cilt (III-IV) halinde yayımlanmıştır. Bu iki cilt Hz. Peygamber'in mûcizelerine ayrılmıştır. Burada mûcize hakkında genel bilgi verildikten sonra filozof, mutasavvıf ve kelâmcılara göre mûcize, Kur'an'da zikredilen mûcizeler, Hz. Peygamber'in ümmîliği ve Kur'an mûcizesi, nübüvvet müessesesi, Hz. Peygamber'in Ehl-i kitap'ın sorularına verdiği cevaplar ve geleceğe dair haberleri gibi konular ele alınmakta ve Resûlullah'ın ruhanî hayatı derin bir vukufla incelenmektedir.

Her iki müellifin de incelemeye dayanan, hem İslâm kaynaklarının ciddi tahlil ve tenkidi, hem de çağdaş müslüman tarihçilerin ve müsteşriklerin eserlerinin tedkik ve etraflıca mukayesesi sonunda meydana gelen bu eserleri Türkiye'de büyük bir hüsnü kabul görmüş, Mehmed Âkif, İzmirli İsmail Hakkı ve Ömer Nasuhi Bilmen gibi meşhur edip ve bilginler tarafından da takdir edilmiştir.

Süleyman Nedvî'nin Hz. Âişe hakkındaki eseri de Hz. Peygamber'in aile hayatını aydınlattığı düşüncesiyle *Asr-ı Saâdet* serisinin V. cildi olarak yayımlanmıştır (*İslâm Tarihi Asr-ı Saâdet, Hz. Âişe*, trc. Ömer Rıza, İstanbul 1346/1928). Halk arasında *Asr-ı Saâdet* serisi içinde kabul edilen Hulefâ-yi Râşidîn'in her biri hakkındaki dört cilt ise yine Âsâr-ı İlmiyye Kütüphanesi tarafından *İslâm Tarihi Sadr-ı İslâm* adıyla neşredilmiştir. Asr-ı saâdet'in devamı olarak düşünüldüğü için *Hz. Ebû Bekir* (İstanbul 1347/1928), *Hz. Ömer* (İstanbul 1345/1927), *Hz. Osman* (İstanbul 1346/1928) ve *Hz. Ali* (İstanbul 1346/1928) VI-IX. ciltleri oluşturmaktadır. *İslâm Tarihi Sadr-ı İslâm, İlk İhtilâflar ve İhtilâller* (İstanbul 1353/1935) adıyla ve yeni harflerle yayımlanan X. ciltte ise dört halife devrin-